

Yttrande över betänkandet Rätt mottagare- Granskning och integritet (SOU 2021:99)

Ert diarienummer: Ku2020/02393

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, tillstyrker utredningens förslag men vill lämna följande synpunkter.

6. En ny stödfunktion med uppdrag att bistå beslutsorgan med fördjupade granskningar

6.2 Det finns ett behov av stöd i frågor om våldsbejakande extremism och andra antidemokratiska miljöer

IVO instämmer med utredningen att IVO själva inte har någon omfattande kompetens om extremistmiljöer och saknar möjligheter att upptäcka och utreda hur verksamheter förhåller sig till våldsbevakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer. IVO ser det därför som värdefullt att en central stödfunktion med särskild kunskap om våldsbejakande extremism och antidemokratiska miljöer införs dit IVO kan vända sig för att få stöd och information i enskilda ärenden. Det är enligt IVO angeläget att verksamheter med kopplingar till våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer inte ska få agera som privata aktörer med tillstånd riktade mot skyddsvärda grupper inom välfärdssektorn. Det finns därför ett behov av ytterligare kompetens om våldsbejakande extremism och antidemokratiska miljöer i ägar- och ledningsprövningen som IVO utför vid ansökningar av tillstånd och tillsynen av tillståndspliktiga verksamheter.

Förslaget innebär dock att beslutsmyndigheterna själva ska uppmärksamma ärenden där det är frågan om att bedöma hur en verksamhet förhåller sig till våldsbejakande extremism eller andra våldsbejakande miljöer. Därefter ska beslutsmyndigheten själva bedöma om det finns behov av att få information från stödfunktionen. IVO kan se en risk, mot bakgrund av som anförts ovan om myndighetens kompetens på området, att myndigheten inte själv har förmågan att uppmärksamma när behovet av information från stödfunktionen är nödvändigt. Nuvarande förslag kräver att IVO har en relativt hög kunskap i att

identifiera när närvaro eller koppling till extremistmiljöer föreligger, vilket IVO inte har idag.

Underrättelseskyldighet till IVO bör införas

Utöver vad utredningen föreslår kan IVO se behov av att bli underrättad av stödfunktionen och Säkerhetspolisen om närvaro eller kopplingar till våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer inom vård- och omsorg. Förslaget borde därför enligt IVO kompletteras med att den särskilda stödfunktionen och/eller Säkerhetspolisen ska ges skyldighet att på eget initiativ underrätta IVO när de upptäcker närvaro av eller koppling till våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer i verksamheter som står under IVO:s tillståndsprovning och tillsyn. Det skulle ge IVO möjlighet att agera snabbare mot sådan närvaro inom vården och omsorgen.

Vissa bolag eller närstående bolag till dessa och företrädare kan figurera i verksamheter som faller under såväl Skolinspektionens som IVO:s tillsyn. Om Skolinspektionen begär stöd av stödfunktionen och denna under sin utredning ser att närstående bolag eller företrädare även är inblandade i verksamhet som faller under IVO:s tillståndsprovning och tillsyn, bör IVO informeras om detta, även om det är Skolinspektionen som har begärt stöd av stödfunktionen. Likaså kan Säkerhetspolisen ha sådan information på området som bör komma IVO tillhanda, antingen direkt eller genom förmedling av stödfunktionen.

Beslut i detta ärende har fattats av tf. avdelningschefen Ann Einerth. Avdelningschefen Peder Carlson, tf. avdelningschefen Michael Philipsson och tf. chefsjuristen Anders Granberg har deltagit i den slutliga handläggningen. Inspektören Suzana Brandt har varit föredragande.

Beslutet har den 16 maj 2022 godkänts elektroniskt via e-post och förts in i IVO:s ärendehanteringssystem.